

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

PR. 87/25.03.21
CEB

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-2288 din 08.04.2021

La nr. 87 din 25.03.2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și ai satului Varnița din raionul Anenii Noi.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

R. Flocea

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>887</u>		
" <u>14</u> "	<u>04</u>	<u>2021</u>
Ora _____		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7211 din 09.04.2021

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și ai satului Varnița din raionul Anenii Noi (art.1 după cuvântul „Fîrlădeni” se completează cu cuvintele „Chircăiești, Valea Verde și Plopi Știubei”, iar după cuvântul „Varnița” se completează cu cuvintele „Gura Bîcului, Hîrbovăț, Calfa și Roșcani”)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul, iar autori nemijlociți sunt Deputații în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie nu se regăsește pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, ceea ce constituie o abatere de la prevederile legale cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor, statuate la art.8 lit.a) din Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

Deși proiectul a fost elaborat cu abateri de la normele legale cu privire la transparența în procesul decizional, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, „în vederea susținerii cetățenilor Republicii Moldova, locuitori ai satelor (comunelor): Chircăiești, Valea Verde, Plopi Știubei din r-nul Căușeni, precum și Gura Bîcului, Hîrbovăț, Calfa și Roșcani din r-nul Anenii Noi, prin acest proiect de lege se propune includerea acestor localități în calitate de beneficiari pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate, de rând cu locuitorii din raioanele Dubăsari (satele (comunele) Cocieri, Coșnița, Doroțcaia, Molovata Nouă și Pîrîta), Căușeni (satul Copanca) și ai satului Varnița din raionul Anenii Noi, care se află în condiții similare cu cei din localitățile nominalizate mai sus.

De asemenea, prin proiectul de lege se propune revizuirea volumului de consum pentru energie electrică și gaze utilizat în perioada caldă și rece a anului compensat, care nu au fost revizuiți timp de 19 ani. Astfel, pentru energie electrică se propune majorarea până la 100 kw, iar pentru gaze a câte 15 m/3 și, respectiv, 350 m/3”.

Analizând normele elaborate s-a constatat că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

În nota informativă este specificat că „Scopul proiectului: vizează modificarea și completarea Legii nr. 1435/2002, cu prevederi care vin să îmbunătățească sistemul de securitate socială, prin compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale cetățenilor Republicii Moldova și anume a locuitorilor din 7 localități din raionul Căușeni și raionul Anenii Noi”. Așadar, proiectul promovează interesul public manifestat prin asigurarea unei măsuri de securitate socială populației din satele Chircăiești, Valea Verde, Plopi Știubei, Gura Bîcului, Hîrbovăț, Calfa și Roșcani, localități care se află în zona de securitate.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Urmare a analizei proiectului se remarcă faptul că anterior au mai existat intenții de modificare a Legii nr. 1435/2002 prin includerea unor noi localități, însă acestea nu s-au materializat prin adoptarea legilor respective. În acest sens, nota informativă nu conține o evidență a motivelor obiective de nepromovare a inițiativelor anterioare și cum acele motive se vor putea răsfărânge asupra proiectului în cauză. Respectiv, în nota informativă se accentuează doar aspectele pozitive ale proiectului, însă nu se conține o analiză de ansamblu care să cuprindă atât beneficiile, cât și eventualele problematice.

Totodată, în notă nu se regăsesc analizele și concluziile acestora care au condus la propunerea de a majora volumul maxim de energie electrică și gaze naturale ce urmează a fi compensat. În acest context, în notă se menționează că aceste limite nu au fost revizuite de 19 ani, însă nu este clar dacă s-au utilizat careva date statistice, sondaje sau alte informații ce au permis calcularea concretă a cifrelor propuse în proiect

Prin urmare, nota informativă urmează a fi completată în vederea asigurării transparenței proceselor decizionale, de promovare a legilor, precum și pentru asigurarea faptului că proiectul este în interesul public.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*".

Referitor la fundamentarea economico-financiară a proiectului în nota informativă sunt specificate următoarele: „Conform datelor disponibile, necesarul mijloacelor pentru 1 locuitor constituie în mediu 1044 lei, ceea ce constituie în total circa 20 milioane lei pentru completarea listei de localități beneficiari de compensații pentru diferența de tarif. Se propune ca aceste mijloace să fie alocate din contul bugetului de stat pentru anul curent prin redistribuirea mijloacelor aprobate”.

Deși, se informează că compensația medie pentru un locuitor este de 1044 de lei, nu este clară sursa acestei informații și nu este cert dacă această sumă reflectă și propunerea din proiect de majorare a volumelor maxime de energie electrică și gaze naturale ce vor fi compensate. Astfel, în această privință, datele din nota informativă sunt superficiale și urmează a fi susținute prin informații relevante suplimentare.

Totodată, în notă sunt estimate cheltuielile necesare pentru implementarea proiectului (20 milioane de lei) și se propune ca aceste mijloace să fie alocate din contul bugetului de stat pentru anul curent prin redistribuirea mijloacelor aprobate. În privința acestei mențiuni se remarcă o discordanță cu proiectul, deoarece potrivit art. II din proiect, acesta urmează să intre în vigoare la 01.01.2022. Respectiv, pentru anul curent nu va fi necesară redistribuirea mijloacelor financiare aprobate.

În legătură cu estimarea necesarului financiar, nota nu face referință dacă promovarea proiectului este corelată cu politicile statului în domeniul bugetar-fiscal. Astfel, potrivit art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”. În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 6 din 13.03.2014 a stabilit că „legiuitorul constituant a urmărit necesitatea obținerii

acceptului obligatoriu al Guvernului în privința oricăror propuneri legislative sau amendamente care implică majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor sau împrumuturilor".

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul vizează activitatea autorităților publice locale ale satelor Chircăiești, Valea Verde, Plopi Știubei din raionul Căușeni și ale satelor Gura Bîcului, Hîrbovăț, Calfa, Roșcani din raionul Anenii Noi. În acest sens, potrivit art. 3 din Legea nr. 1435/2002 „Plata compensațiilor către beneficiari se va efectua prin intermediul bugetelor satelor (comunelor) respective din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat”.

Prin urmare, autoritățile publice locale nominalizate vor aplica prevederile Legii nr. 1435/2002 în vederea implementării proiectului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

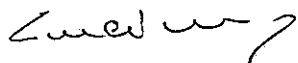
III. Concluzia expertizei

Prin proiect se propune modificarea Legii nr. 1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și ai satului Varnița din raionul Anenii Noi. Astfel, se propune completarea listei localităților, locuitorii cărora beneficiază compensații nominative în mărimea diferenței dintre tarifele la energia electrică și la gazele naturale aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și cele stabilite de administrația de la Tiraspol până la înlăturarea consecințelor conflictului transnistrean, cu 7 localități: Chircăiești, Valea Verde, Plopi Știubei din raionul Căușeni și Gura Bîcului, Hîrbovăț, Calfa, Roșcani din raionul Anenii Noi.

Nota informativă specifică doar aspectele pozitive ale proiectului, lipsind o analiză de ansamblu a prevederilor proiectului și nu sunt expuse datele în baza cărora se propune majorarea cu un nivel concret al volumului maxim de energie electrică și gaze naturale ce urmează a fi compensat. Compartimentul dedicat fundamentării economico-financiare conține date incerte și nu face referință la faptul dacă promovarea proiectului este corelată cu politicile statului în domeniul bugetar-fiscal, în condițiile în care acceptul Guvernului este obligatoriu pentru adoptarea proiectului.

În concluzie, deși proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori de risc care să genereze riscuri de corupție, totuși pentru promovarea argumentată a proiectului se recomandă completarea notei informative prin prisma analizei expuse în Raportul de expertiză anticorupție.

09.04.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Ilie Creciun , Inspector principal

